

УДК 330.3

Бобко Н.А.<sup>1</sup>

<sup>1</sup> старш. викл. НУ «Запорізька політехніка»

## **ВЕНЧУРНИЙ КАПІТАЛ В ІННОВАЦІЙНОМУ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ**

Становлення на інноваційний шлях економічного розвитку вимагає створення максимально сприятливих умов для росту ініціативи підприємців, підвищення інвестиційної привабливості та конкурентоспроможності українських компаній, так як саме приватний бізнес є його рушійною силою.

В Україні цими питаннями найчастіше займаються самі розробники інновацій, тоді як у всьому світі для заняття інноваційним бізнесом створюються спеціалізовані структури – це інжинірингові, венчурні та консалтингові компанії, які в змозі надати професійну допомогу з виведення інновацій на ринок. Власний капітал, який мають дані структури, а також їх орієнтація на фінансування інноваційних розробок, впровадження інноваційних продуктів і нововведень різноманітного характеру утворюють венчурний капітал.

Зростання інвестицій є одним з найважливіших чинників сталого розвитку венчурного ринку, тому що демонструє учасникам ринку працездатність і привабливість венчурної моделі бізнесу та забезпечує тим самим їх довгострокову мотивацію. Крім того, доходи, отримані інвесторами в результаті вкладення коштів, є додатковим джерелом капіталу для нових інвестицій, яке в умовах ринку капіталу, що звужується при економічному спаді, може надати підтримку венчурним інвестиціям.

Все ще існує безліч бар'єрів, що заважають прискоренню розвитку інноваційного бізнесу. Найзначніші з них стосуються якості державної інфраструктури, а також відсутності ряду юридичних і фінансових інструментів, вкрай важливих для структурування угод.

Безсумнівно, молодому ринку венчурного інвестування України, що швидко розвивається, досі притаманний ряд диспропорцій – як стадійних, пов'язаних з недостатньою пропозицією капіталу на початкових стадіях інноваційних проєктів, так і секторальних – в більшості пріоритетних

галузей, крім секторів Інтернету, електронної комерції та телекомунікацій, спостерігається недостатність пропозицій капіталу. Також, наявна проблема масштабу, притаманна багатьом галузям економіки України – частка обсягів реалізованої інноваційної продукції (товарів, послуг) у 2018 році складає 0,7%.

Основні функції венчурного капіталу в інноваційному розвитку економіки України такі:

1) венчурний капітал сприяє створенню нових господарюючих суб'єктів ринку, які своєю діяльністю впливають на розстановку сил у середовищі наукових досліджень, що може привести до структурних змін ВВП України;

2) підтримуючи найбільш динамічні галузі, що мають високий потенціал розширення, розвитку та віддачі, венчурний капітал сприяє як досягненню даними компаніями конкурентоспроможного рівня діяльності на внутрішньому ринку, так і підвищенню конкурентоспроможності економіки України на міжнародному рівні;

3) венчурний капітал сприяє збільшенню зайнятості висококваліфікованих фахівців, підтримці та розвитку людського капіталу, що, в свою чергу, робить обґрунтованою ставку на економіку знань з боку уряду України;

4) використання венчурного капіталу сприяє оновленню та модернізації традиційних галузей економіки;

5) великі інтегровані структури та корпорації, прагнучі до залучення венчурного капіталу, неминуче вдосконалюють свої принципи управління та організаційні структури;

6) створення спеціальної кредитно-фінансової системи у вигляді венчурного капіталу.

В останні роки в Україні активно розвивається ІТ-індустрія, з'являються нові венчурні фонди та ІТ-стартапи. На сферу ІТ ніяк не впливає політична ситуація в країні, попит в світі на українських програмістів в найближчому майбутньому буде зростати, тому ризики для інвесторів мінімальні. Так, експорт українських ІТ-послуг у 2019 році згідно даних компанії ClobalLogic досяг 3,5 млрд. доларів, а в 2020 році експорт комп'ютерних послуг повинен принести вже 4,5 млрд. доларів. Крім ІТ-напрямку, в Україні розвиваються і суміжні проекти, наприклад, в сфері розробки hardware продуктів.

Таким чином, важко переоцінити роль венчурного капіталу в інноваційному розвитку України. Венчурний капітал націлений на довгострокове інвестування інноваційних фірм, інноваційних розробок в області передових технологій. Крім того, він використовується для розширення та модернізації традиційних галузей і підприємств за рахунок

ризикового капіталу. Венчурний капітал виступає джерелом фінансування різних інвестицій в інноваційному процесі як в нові, технологічні, науково обґрунтовані новоутворення в сфері бізнесу, так і в інші ринкові та фінансові структури.